

Identifying the Applications of Mental Accounting in Personal Finance: Meta-Synthesis Technique

Akram Taftiyan*

Accounting Department, Ya. C., Islamic Azad University, Yazd, Iran. Email: Taftiyan@iauyazd.ac.ir

Mehdi Mirzania Nokhandan

Accounting Department, Ya. C., Islamic Azad University, Yazd, Iran. Email: Mirzania.mehdi70@Gmail.com

Fatemeh Mansouri Mohammad Abadi

Accounting Department, Ya. C., Islamic Azad University, Yazd, Iran. Email: fa.mansuri75@Gmail.com

Abstract

Since personal financial therapy helps to understand and explain the effects of human emotions on the mind, the main goal of this research was to identify the applications of mental accounting in personal finance. The exploratory mixed approach was used so that in the qualitative stage of the meta-synthesis method, the systematic evaluation and analysis of 36 cases of previous findings was done, and at the end, the opinions of 25 experts and professors were collected through a questionnaire, and in the quantitative stage, the entropy method was used to determine the effect coefficient of the identified applications. The applications that have had the most impact are the effective management of personal financial resources to increase the level of personal well-being, making informed decisions based on the evaluation of markets and products, and environmental stimuli resulting from mental inference in order to maximize benefit. The results of this research help people to acquire and manage income and assets and consumers to track the benefits and costs of purchasing goods or services. The Results of this research enrich the research literature on the applications of mental accounting in personal finance, and its results can be used by individuals and households to make optimal decisions.

Keywords: Mental Accounting, Personal Finance, Meta-Synthesis Method

Citation: Taftiyan, A., Mirzania Nokhandan, M., & Mansouri Mohammad Abadi, F. (2026). Identifying the Applications of Mental Accounting in Personal Finance: Meta-Synthesis Technique. *Consumer Behavior Studies Journal*, 13(1), 48-73. (in Persian)

Consumer Behavior Studies Journal, 2026, Vol. 13, No. 1, pp. 48-73.

Received: December 1, 2023; **Accepted:** January 26, 2025

© Faculty of Humanities & Social Sciences, University of Kurdistan

شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی: کاربرست فراترکیب

اکرم تفتیان*

نویسنده مسئول، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.
رایانامه: Taftiyan@iauyazd.ac.ir

مهدی میرزانیان نوخندان

گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران. رایانامه: Mirzania.mehdi70@Gmail.com

فاطمه منصوری محمدآبادی

گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران. رایانامه: fa.mansuri75@Gmail.com

چکیده

از آنجایی که درمان مالی شخصی به درک صحیح و تبیین تأثیرات احساسات انسان بر ذهن کمک می‌کند، هدف اصلی این پژوهش، شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی بوده است. از رویکرد آمیخته اکتشافی استفاده شده، به طوری که در مرحله کیفی از روش فراترکیب به ارزیابی و تحلیل نظام‌مند ۳۶ مورد از یافته‌های پیشین پرداخته شده است و در انتها نظر ۲۵ نفر از خبرگان و اساتید، به وسیله پرسشنامه جمع‌آوری و در مرحله کمی، از روش آنتروپی به تعیین ضریب اثر کاربردهای شناسایی شده، بهره‌گیری شده است. کاربردهایی که بیش‌ترین تأثیر را داشته‌اند، مدیریت اثربخش منابع مالی شخصی برای افزایش سطح رفاه فردی، اقدام به اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه با توجه به ارزیابی بازارها و محصولات و محرک‌های محیطی حاصل از استنباط ذهنی در جهت حداکثرسازی منفعت تعیین شده‌اند. نتایج حاصل از این پژوهش، کمک شایانی به افراد برای کسب و مدیریت درآمد و دارایی‌ها و مصرف‌کنندگان برای پیگیری مزایا و هزینه‌های مربوط به خرید کالا یا خدمات می‌کند. یافته‌های این پژوهش موجب غنای ادبیات پژوهشی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی می‌شود و نتایج آن می‌تواند مورد استفاده افراد و خانوارها برای اتخاذ تصمیم‌گیری بهینه، واقع شود.

کلیدواژه‌ها: حسابداری ذهنی، مالی شخصی، روش فراترکیب

استناد: تفتیان، اکرم؛ میرزانیان نوخندان، مهدی و منصوری محمدآبادی، فاطمه (۱۴۰۵). شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی: کاربرست فراترکیب. *مطالعات رفتار مصرف‌کننده*، ۱۳ (۱)، ۷۳-۴۸.

۱. مقدمه

امروزه، بازار کاملاً مصرف‌کننده است. در دنیای بازاریابی امروزی، مشتری پادشاه است و اولویت بازاریاب این است که مصرف‌کنندگان را همیشه خوشحال کند. انواع مختلفی از تصمیمات مصرف‌کننده برای خرید نهایی «چه چیزی بخریم، چگونه بخریم، چه زمانی بخریم و چقدر بخریم» گرفته می‌شود؛ اما این سؤال مطرح می‌شود که آن‌ها چگونه تصمیمات خرید خود را اتخاذ می‌کنند و چگونه برای هر چیزی که برای خرید نیاز دارند پول تخصیص می‌دهند؛ بنابراین در حال حاضر مفهوم حسابداری ذهنی به وجود می‌آید که به معنای تمایل افراد به تفکیک پول خود به حساب‌های مختلف ساخته شده توسط خود مصرف‌کننده بر اساس منشأ پول و قصد حساب است (Sun, 2022). حسابداری ذهنی به این واقعیت اشاره دارد که افراد برای سازماندهی استفاده از منابع خود و ایجاد ارتباط بین اعمال خاص مصرف و پرداخت‌های خاص، بودجه‌های ذهنی ایجاد می‌کنند. تحقیقات در مورد تصمیم‌گیری مالی و رفتار مصرف‌کننده نشان می‌دهد که این مکانیسم‌ها می‌توانند تأثیر زیادی بر تصمیمات و رفتارها داشته باشند و از اصول اقتصادی هنجاری انحراف داشته باشند (Hoffmann & Anwar, 2024). تئوری حسابداری ذهنی در اقتصاد رفتاری محدودیت‌های فرضیه مصرف سنتی را تا حد معینی می‌شکند و معتقد است که رفتار تصمیم‌گیری مصرف‌کنندگان در واقع کاملاً منطقی نیست. تحت این چارچوب نظری، رابطه بین درآمدها از منابع مختلف کاملاً جایگزین نیست. مصرف‌کنندگان تمایل دارند درآمدهای حاصل از منابع مختلف را در حساب‌های ذهنی متناظر خود قرار دهند و سپس با قوانین مدیریت بودجه متفاوت، تمایلات مصرف متفاوتی را برای فعالیت‌های مصرفی مشابه تولید می‌کنند (Ezawa & Tabata, 2024). با پیشرفت تدریجی اصلاح نظام اقتصادی، منابع درآمدی خانوارها روند متنوعی را نشان می‌دهد. درآمد عملیاتی و درآمد انتقالی به تدریج به پشتوانه‌های مهمی برای رشد درآمد افراد تبدیل می‌شود و ساختار درآمد آن‌ها را متنوع می‌کند. با توجه به منابع مختلف درآمد، درآمد افراد را می‌توان به درآمد دستمزد، درآمد عملیاتی، درآمد دارایی و درآمد انتقالی تقسیم کرد. از آنجایی که عدم قطعیت و درجه سختی منابع مختلف درآمد متفاوت است، افراد درآمد حاصل از منابع مختلف را به حساب‌های ذهنی متعددی تحت شرایط درآمد یکسان تقسیم می‌کنند، بنابراین رفتارهای تصمیم‌گیری متفاوتی در مصرف نشان می‌دهند. با روند توسعه درآمد متنوع، درآمد املاک و درآمد انتقالی که می‌تواند بدون زمان و کار زیاد به دست آید، نقش مهمی در ارتقای مصرف افراد دارد؛ بنابراین، در چارچوب تئوری حسابداری ذهنی، شناسایی اثرات متفاوت درآمد از منابع مختلف بر رفتار مصرف‌کننده از منظر ساختار درآمد خانوار ممکن است به ارائه جهت‌های سیاستی برای گسترش تقاضای مصرف‌کننده و بهینه‌سازی رفتار مصرف‌کننده کمک کند (Skwara, 2023). افراد پول را در حساب‌های ذهنی محبوس می‌کنند و از طریق آن مخارج و منابع خود را مدیریت و پیگیری می‌کنند؛ مانند بسیاری از فرآیندهای شناختی دیگر، منجر به انحراف از رفتارهای عقلانی و حداکثر ارزش می‌شود. درک ایرادات و ناکارآمدی‌های حسابداری ذهنی برای تصمیم‌گیری خوب و کاهش خطاهای انسانی حیاتی است. بر اساس عدم جایگزینی بودجه درآمد، تئوری حسابداری ذهنی نشان می‌دهد که مصرف‌کنندگان ناخودآگاه «اهمیت نسبی» یا «هزینه فرصت» را به فرآیند تصمیم‌گیری خود می‌دهند. درآمدهای متفاوتی به کدهای رفتاری مختلف حساب‌های مدیریت بودجه مجازی اختصاص می‌یابد و درآمدهای حاصل از منابع مختلف را نمی‌توان از یک حساب به حساب دیگر منتقل کرد (Köylüğlu, Gümrah & İnan, 2020). در چارچوب این نظریه، ویژگی تصمیم‌گیری غیرقابل پیش‌بینی مصرف‌کنندگان فراتر از تفسیر فرضیه انسان اقتصادی منطقی است. مصرف‌کنندگان قوانین بودجه مخارج متفاوتی را ایجاد می‌کنند و بر اساس چنین حساب‌های ذهنی بالقوه تصمیمات مصرف می‌گیرند (Rizal, 2017). به دلیل پیچیدگی‌های منحصر به فرد رفتارهای انسانی و اثرات محیط پیرامونی، بسیاری از خانوارها

از نظم‌دهی به الگوهای مصارف خود ناتوان‌اند. چنین خانوارهایی عموماً با مشکلات عدیده مالی همچون مصرف افراطی (ولخرجانه)، بدهی‌های غیرمتعارف، نداشتن پس‌انداز برای روز مبادا، پس‌انداز نکردن برای دوران بازنشستگی مواجه‌اند. بر اساس فرضیه چرخه زندگی رفتاری، حسابداری ذهنی از جمله ابزارهای مؤثر بر کنترل رفتارهای مصرف افراطی است. در همین راستا، پژوهش حاضر تلاش دارد تا از طریق تأکید بر نقش‌آفرینی حسابداری ذهنی در کنترل رفتارهای مصرف مالی شخصی افراد به تقویت منابع پژوهش کمک کند. پژوهش حاضر، نخستین پژوهشی است که به شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی با روش فراترکیب می‌پردازد. اگرچه پژوهش‌های گذشته خارجی همچون (Alexander, Baptista & Yan (2020؛ Baucells & Hwang (2017 و Fels (2020 به ترتیب به بررسی «انتخاب پورتفولیو با حساب‌های ذهنی: یک مدل تعادلی با ریسک‌گریزی درون‌زا»، «مدلی از حسابداری ذهنی و انطباق قیمت مرجع» و «حسابداری ذهنی، انگیزه‌های دسترسی و بیمه بیش از حد» و پژوهش‌های داخلی همچون (Molanazari, Prasaei & Ghasemi, Sarraf, Hamidian & Darabi (2022 و Taghimollaei (2021 به ترتیب به بررسی «تأثیر هوش هیجانی بر عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ایران با تأکید بر حسابداری ذهنی» و «تأثیر تأمین مالی از طریق استقراض بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری بر اساس تئوری حسابداری ذهنی» پرداخته‌اند، اما هیچ پژوهشی، اقدام به شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی به روش تحلیل محتوای کیفی فراترکیب ننموده است؛ و انجام این پژوهش می‌تواند به توسعه ادبیات نظری جهت پر نمودن شکاف کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی جهت پاسخگویی به انتظارات ذینفعان کمک نماید. در این پژوهش ابتدا ادبیات نظری بیان می‌شود. سپس روش‌شناسی و یافته‌های پژوهش ارائه شده و در خاتمه نتیجه‌گیری انجام می‌شود.

۲. مبانی نظری پژوهش

تصورات ذهنی افراد نقش مهمی در زندگی آن‌ها ایفا می‌کند، بنابراین افراد باید به دنبال درک صحیح و توضیح اثرات احساسات انسانی بر فرآیند تصمیم‌گیری خود باشند (Winnett & Lewis, 1995). یکی از نظریه‌هایی که به منظور توجیه رفتار غیرمنطقی افراد در تصمیم‌گیری مطرح گردیده است تئوری حسابداری ذهنی است. بر مبنای این تئوری، فرد نگاه کلان خود به مجموعه سرمایه‌گذاری‌های را از دست می‌دهد و تلاش می‌کند تا تعادلی بین زمان لذت بردن از منافع سرمایه‌گذاری و یا خرید کالا و خدمات و درد ناشی از پرداخت ایجاد نماید. این تئوری عنوان می‌کند که افراد، بودجه‌های جداگانه‌ای برای مصرف ضروری و غیر ضروری خود دارند و مبلغ معینی از سود را بر حسب منبع تأمین آن ممکن است به مصارف متفاوتی برسانند (Amirsoleimani & Yousefi Asl, 2014). حسابداری ذهنی به نحوه پردازش و درک اطلاعات مالی افراد و تصمیم‌گیری مالی بر اساس بازنمایی ذهنی از شرایط مالی خود اشاره دارد. این شامل فرآیندهای شناختی است که از طریق آن افراد اطلاعات مالی، از جمله هزینه‌ها و منافع مرتبط با تصمیمات خرید را تفسیر، ارزیابی و به آن‌ها پاسخ می‌دهند. این مفهوم شامل ادراک افراد از ارزش، ریسک و ترجیحات پرداخت است که زمینه‌ساز رفتار مصرف‌کننده است (Faisal, Amrita & Aripin, 2024). در زمینه کارمزد خدمات به ازای هر استفاده، حسابداری ذهنی می‌تواند از طریق مکانیسم‌های مختلفی بر ترجیحات پرداخت مصرف‌کنندگان تأثیر بگذارد. اول، مصرف‌کنندگان تمایل دارند بین هزینه‌هایی که می‌پردازند و مزایایی که دریافت می‌کنند، تطابق ذهنی ایجاد کنند. آن‌ها هزینه‌هایی را که می‌پردازند با ارزشی که از خدمات استفاده می‌کنند مقایسه می‌کنند. به عنوان مثال، اگر هزینه استفاده از یک سرویس بالا باشد؛ اما مزایای آن کم باشد، مصرف‌کنندگان ممکن است به

دنبال جایگزین‌هایی باشند که مقرون به‌صرفه‌تر یا سودمندتر باشند. این مفهوم «ارزش برای پول» را در حسابداری ذهنی نشان می‌دهد که در آن مصرف‌کنندگان به طور ذهنی ارزیابی می‌کنند که آیا هزینه‌های پرداخت شده ارزش منافع به دست آمده را دارد یا خیر. دوم، حسابداری ذهنی بر ادراک مصرف‌کنندگان از انعطاف‌پذیری و کنترل بر مخارجشان نیز تأثیر می‌گذارد. در مدل نرخ به ازای هر استفاده، مصرف‌کنندگان کنترل بیشتری بر میزان پرداخت دارند؛ زیرا هزینه‌ها مستقیماً با استفاده واقعی آن‌ها مرتبط است. این می‌تواند به مصرف‌کنندگان حس کنترل بیشتری در مدیریت بودجه خود بدهد و بر ترجیحات پرداخت آن‌ها تأثیر بگذارد. به عنوان مثال، مصرف‌کنندگانی که ترجیح می‌دهند مخارج خود را کنترل کنند، احتمالاً نرخ‌های هر بار استفاده را انتخاب می‌کنند، زیرا می‌توانند استفاده خود را تنظیم کنند تا از هزینه‌های غیرضروری جلوگیری کنند (Kheira & Opti, 2024). علاوه بر این، حسابداری ذهنی نیز نقشی در ارزیابی ریسک‌ها و عدم قطعیت‌های مرتبط با نرخ هر استفاده ایفا می‌کند. مصرف‌کنندگان ممکن است تمایل داشته باشند که در صورت انتخاب تعرفه هر استفاده، خطر هزینه‌های غیرمنتظره یا افزایش قبوض را پیش‌بینی کنند. این ممکن است بر ترجیحات پرداخت آن‌ها تأثیر بگذارد، به خصوص اگر آن‌ها ترجیحی برای ثبات مالی داشته باشند و بخواهند از عدم اطمینان جلوگیری کنند. برعکس، مصرف‌کنندگانی که ریسک‌پذیری بیشتری دارند، ممکن است با نرخ‌های هر بار استفاده راحت‌تر باشند، زیرا آن را راهی منصفانه‌تر و منعطف‌تر برای پرداخت هزینه خدماتی که استفاده می‌کنند، می‌دانند (Liao & Chu, 2013).

رفتار حسابداری ذهنی مجموعه‌ای از قوانین شناختی که توسط سرمایه‌گذاران یا مصرف‌کنندگان برای تصمیم‌گیری‌های مالی یا انتخاب میزان مطلوب هزینه مصرف استفاده می‌شود. حسابداری ذهنی یک حالت شناختی بوده که تلاش دارد از طریق ردیابی خروجی‌های وجه نقد اقدام به کنترل پرداختی‌ها نماید؛ بنابراین رفتار پس‌انداز افراد با فرضیه چرخه زندگی رفتاری ارتباط تنگاتنگی دارد (Shanti, 2017). طبق چرخه زندگی رفتاری اشکال مختلف ثروت جایگزین یکدیگر نیستند برای مثال در مقایسه با سایر اشکال ثروت، پس‌انداز بازنشستگی، مقرری و وسایل منزل از میل نهایی به مصرف کمتری برخوردارند (Liao & Chu, 2013). طبق فرآیند حسابداری ذهنی، تصور افراد از دارایی‌ها در قالب سه حساب درآمد جاری، ثروت جاری و درآمد آتی خلاصه می‌گردد. بر این اساس افراد هر حساب خود را غیر قابل‌معاوضه با سایر حساب‌ها تلقی نموده و در نتیجه میل نهایی به مصرف هر حساب با سایر حساب‌ها متفاوت خواهد بود میل نهایی به مصرف عمدتاً در خصوص درآمد جاری مصداق داشته تا دارایی‌های جاری و در خصوص پول اختصاص‌یافته به حساب درآمد آتی تقریباً برابر با صفر است (Nuha, Meilan & Qoni'ah, 2024). افراد تمایل دارند پول و موارد مصارف آن را عنوان‌گذاری و دسته‌بندی کنند؛ به عبارت دیگر، افراد فعالیت‌های مالی خود را به گروه‌های مشخصی همچون مسکن، غذا و سرگرمی دسته‌بندی می‌کنند و برای هر کدام نیز یک سقف بودجه‌ای مشخصی تعیین می‌کنند. برای مثال، ممکن است هر بخش از هزینه‌ها به یک دسته مشخص اختصاص یابد؛ زیرا هزینه‌ها برای تحقق یک هدف معین (برای مثال، تغذیه یا سرگرمی)، یا دارای سقف مشخصی (برای مثال، کارهایی که با ۱۰ واحد پولی قابل‌انجام هستند)، یا دارای روشی یکسان برای پرداخت (کارت اعتباری و یا نقدی)، یا در یک مکان مشخص رخ می‌دهند (برای مثال، فروشگاه لوازم‌خانگی، داروخانه یا تعطیلات تابستانی). هدف ساماندهی هزینه‌ها در قالب حساب‌های ذهنی کاهش هزینه‌های محاسباتی مرتبط با تصمیمات هزینه‌ای، تسهیل خود کنترلی و جلوگیری از مصرف افراطی است (Xiao & O'Neill, 2018).

۳. پیشینه پژوهش

Aripin, Ermeila & Alfian (2024) در پژوهشی به درک این موضوع پرداخته‌اند که چگونه حسابداری ذهنی بر ترجیحات پرداخت مصرف‌کننده در زمینه کارمزد خدمات هر استفاده تأثیر می‌گذارد. نتایج پژوهش نشان داد که حسابداری ذهنی نقش مهمی در نحوه ارزیابی و انتخاب نرخ‌های خدمات به ازای هر بار مصرف توسط مصرف‌کنندگان بازی می‌کند. عوامل روان‌شناختی مانند ارزش درک شده، کنترل و انصاف نیز بر ترجیحات پرداخت مصرف‌کننده تأثیر می‌گذارد. مفهوم این یافته‌ها اهمیت توجه به عوامل روانی در طراحی استراتژی‌های تعرفه‌ای مؤثر و درک رفتار پیچیده مصرف‌کننده است.

Sui, Sun & Geyfman (2021) در پژوهشی به بررسی چگونگی تأثیر رفتارهای بیش از حد، توسط حساب‌های ذهنی ثروت، صرفه‌جویی در اهداف و پیش‌بینی هزینه پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که هزینه‌های اضافی مورد انتظار تحت تأثیر پیش‌بینی هزینه‌ها و تخصیص ثروت قرار می‌گیرد درحالی‌که بیش از حد اعتبار، صرفاً تحت تأثیر تخصیص ثروت است. بیش از حد درآمد تحت تأثیر تخصیص ثروت، پیش‌بینی هزینه‌ها و اهداف پس‌انداز است... علاوه بر این، این مطالعه با نشان دادن این‌که انواع خاصی از مصرف‌کنندگان تمایل بیشتری به مصرف بیش از حد دارند، تأثیر مهم ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصرف‌کننده بر رفتارهای بیش از حد را آشکار می‌کند.

Ghasemi, Sarraf, Hamidian & Darabi (2022) در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر هوش هیجانی بر عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ایران با تأکید بر حسابداری ذهنی» به بررسی رابطه بین رفتار سرمایه‌گذاران و تعیین میزان اثر هوش هیجانی بر تصمیم‌گیری‌های یک فرد در زمان سرمایه‌گذاری پرداخته‌اند. برای این منظور تورش‌های سرمایه‌گذاری مانند حسابداری ذهنی، ریسک‌گریزی تأثیر سرائیتی و چگونگی تأثیر آن‌ها بر فرایند تصمیم نیز مورد کنکاش قرار گرفته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین هوش هیجانی و حساسیتی ذهنی و تأثیر سرائیتی رابطه معناداری وجود دارد.

Molanazari, Prasaei & Taghimollaee (2021) در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر تأمین مالی از طریق استقراض بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری بر اساس تئوری حسابداری ذهنی» با تأکید بر تئوری حسابداری ذهنی به بررسی تأثیر استقراض گذشته (جهت خرید یک دارایی) بر تصمیم مدیران برای حفظ یا جایگزینی آن دارایی پرداخته‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که هرچه مبلغ بازپرداخت نشده بدهی بیشتر باشد، تمایل مدیران برای جایگزینی دارایی کمتر است.

Ebrahimi & Najafi (2020) در پژوهشی تحت عنوان «نقش حسابداری ذهنی در رفتار مالیاتی خویش‌فرمایان (مورد مطالعه: مؤدیان حقیقی استان فارس)» به بررسی نقش حسابداری ذهنی در رفتار مالیاتی دولت داشته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین حسابداری ذهنی مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، مالیات‌دهندگان با احتمال بیشتری برای مالیات بر ارزش افزوده نسبت به مالیات بر درآمد، حساب ذهنی جداگانه در نظر می‌گیرند. افزون بر این، رابطه مثبتی بین دانش مالیاتی و استفاده از حسابداری ذهنی و همچنین بین حسابداری ذهنی و تمکین مالیاتی وجود دارد.

Dianati Deilami, Balooti & Darvand (2018) در پژوهشی با عنوان «خرید اینترنتی مبتنی بر ارزش: چشم‌انداز تئوری حسابداری ذهنی (مطالعه موردی: دی جی کالا)» به بررسی تصمیم‌گیری خرید آنلاین مبتنی بر ارزش از دیدگاه تئوری حسابداری ذهنی پرداخته‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که قیمت درک شده و ریسک، تأثیر منفی بر پارامترهای ارزش و نیز قصد خرید خریداران اینترنتی دارند؛ اما راحتی خرید تأثیر مثبت بر ارزش درک شده و نیز

بر قصد خرید خریداران اینترنتی دارد. ارزش درک شده نیز تأثیر مثبتی، تنها بر قصد خرید خریداران اینترنتی دارد. لذت خرید تأثیری بر ارزش درک شده خریداران اینترنتی نداشته؛ ولی با قصد خرید رابطه مثبت دارد. (Kian, Pourheydari & Kamyabi, 2017) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر حسابداری ذهنی بر رفتار سرمایه‌گذاران از دیدگاه گزارشگری مالی» به بررسی تبیین نقش حسابداری ذهنی، در گزارشگری مالی از دیدگاه سرمایه‌گذاران پرداخته‌اند. نتایج پژوهش بیانگر اثر تعدیلی گزارش زیان بر ارتباط بین سود خالص و قیمت سهام است که انتظار می‌رود در راستای تأیید نظریه حسابداری ذهنی در صورت سود و زیان باشد.

۴. روش‌شناسی پژوهش

از آنجایی که هدف کلی این پژوهش، شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی است، از نظر رویکرد، طبیعت‌گرایانه؛ از لحاظ هدف پژوهش، کاربردی؛ از لحاظ نوع پژوهش، کیفی و از نظر روش شناخت، توصیفی از نوع پیمایشی است (Pourezzat, Mokhtarianpour & Azari, 2020). در این پژوهش، از روش تحقیق کیفی و در میان روش‌های تحقیق کیفی از روش فراترکیب بهره گرفته شده است. فراترکیب روش کیفی است که برای ارائه تفسیر و نظریه‌ها از طریق ترکیب و مقایسه مطالعات کیفی در زمینه خاص به کار می‌رود. اقتدار و پایداری به اصول فوق پژوهشگران و فراترکیب گران مطالعه کیفی را در موقعیتی قرار می‌دهد که از ماهیت، بینش و ویژگی‌های خاص پژوهش‌های کیفی از جمله بینش بازاندیشی و انتقادی این پژوهش‌ها و ماهیت پیوسته پدیداری طرح‌های آن صیانت کنند و بتوانند از ارائه تفاسیر غلط و غیرواقعی از نتایج پژوهش و تجارب زیسته مشارکت‌کنندگان در آن اجتناب کنند (Moradi & Yahyaei, 2020). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، روش‌های مختلفی ارائه شده است که مبنای آن‌ها در صدگیری از فراوانی مقوله است. از بین این روش‌ها در تحقیقات کیفی و تحلیل محتوا از روش آنالیزی شانون که قوی و معتبر است، استفاده شده است. پس از شناسایی و تعیین مؤلفه‌ها برای اعتبارسنجی یافته‌های مناسب از روش آنالیزی شانون استفاده شده است. همچنین اعتبارسنجی خروجی روش فراترکیب با استفاده از نظر خبرگان قابل اجرا است؛ بنابراین از تعداد ۲۵ نفر خبره که استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی انتخاب شده‌اند، جهت دسته‌بندی جامع کدهای مفهومی، نظرسنجی انجام شد. مبنای انتخاب خبرگان، تخصص، تجربه و میزان آشنایی آن‌ها با موضوع پژوهش بود. از نظرهای خبرگان برای تأیید مؤلفه‌های مرتبط با کدهای استخراج شده استفاده شد، بنابراین جدول مربوط به کدها و مؤلفه‌ها در اختیار آن‌ها قرار گرفت و در این خصوص از آن‌ها نظرخواهی شد. به همین دلیل تلاش شد از نظر متخصصانی که از جنبه تئوری بر موضوع احاطه دارند، بهره گرفته شود. ویژگی‌های این خبرگان، در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول (۱). آمار توصیفی خبرگان

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی		فراوانی
جنسیت	مرد	۱۶
	زن	۹
موقعیت شغلی	اساتید دانشگاه	۱۰
	مدیران مالی	۱۵
تحصیلات	کارشناسی‌ارشد	۲۰
	دکتری	۵
رشته تحصیلی	حسابداری	۱۹

۶	مدیریت مالی	سابقه کاری
۹	۵ تا ۱۵ سال	
۱۳	۱۵ تا ۲۵ سال	
۳	بیشتر از ۲۵ سال	

مرحله اول: تنظیم سؤال پژوهش

اولین گام فراترکیب، تنظیم سؤال‌های پژوهش است که باید برای تنظیم آن به موارد زیر توجه کرد.

جدول (۲). اطلاعات پژوهش

پارامترها	
جامعه موردنظر (who)	منابع مختلف شامل انواع سطوح مختلف مقالاتی که در آن‌ها به تشریح و شناسایی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی پرداخته شده است.
هدف پژوهش (what)	شناسایی عناصر، مؤلفه‌های مربوط به کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی
روش انجام پژوهش (How)	بررسی آثار و منابع شناسایی و اولویت‌بندی کاربرد و شاخص‌های برتر، تحلیل و دسته‌بندی مفاهیم و شاخص‌های شناسایی شده
بازه زمانی پژوهش (When)	کلیه منابع و مقالات موجود بین سال‌های ۲۰۱۶ الی ۲۰۲۰ میلادی و سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۹ شمسی (تاریخ انجام پژوهش)

با توجه به موارد ذکرشده سؤال‌های اصلی پژوهش به شرح زیر است:

- کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی چیست؟
- اولویت‌بندی و طبقه‌بندی کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی به چه صورت است؟

مرحله دوم: مروری بر ادبیات به شکل نظام‌مند

در این مرحله، از روش مطالعات کتابخانه‌ای، برای گردآوری اسناد و مدارک گذشته (داده‌های تحقیق) استفاده شده است. جامعه مورد مطالعه این پژوهش تمامی مقاله‌های منتشرشده در مجله‌های معتبر در خصوص کاربردهای حسابداری ذهنی در تصمیم‌گیری بوده است که در بازه زمانی ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ (مقالات انگلیسی) و ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۱ (مقاله‌های فارسی) منتشرشده است. برای پاسخگویی به سؤال‌های ذکرشده در پژوهش از جست‌وجوی در پایگاه‌های «اسکوپوس»، «امرالذ»، «ساینس دایرکت»، «اسپرینگر»، «پروکوئست»، «گوگل اسکولار» برای منابع لاتین و در پایگاه‌های «سیویلیکا» «علم نت»، «مگ ایران» و «مجلات تخصصی نور» برای منابع فارسی استفاده شده است.

جدول (۳). کلیدواژه‌های مورد استفاده برای جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی

فارسی	انگلیسی
حسابداری ذهنی	Mental accounting
بودجه‌بندی ذهنی	Mental budgeting

Mental Accouts	حساب‌های ذهنی
Psychological accounting	حسابداری روانی
Revenue management	مدیریت درآمد
Money management	مدیریت پول
Credit management	مدیریت اعتبار
Risk management	مدیریت ریسک

در پایگاه‌های داده معرفی‌شده با استفاده از واژگان و اصطلاحات کلیدی عملیات جست‌وجو انجام‌شده است و تمامی مقالات بر اساس ارتباط عنوان مقاله با آن‌ها در یک فایل صفحه گسترده جمع‌آوری شدند که ۲۷۰ منبع یافت شد که از این تعداد ۲۳۹ منبع انگلیسی و ۳۱ منبع به زبان فارسی بودند.

مرحله سوم: جستجو و انتخاب متون مناسب

در این مرحله منابع یافت‌شده در مرحله قبل به‌صورت گام‌به‌گام بر اساس معیارهای پذیرش یا عدم پذیرش مقالات بررسی می‌گردند. معیارهای پذیرش شامل مقالات چاپ‌شده در مجلات به زبان فارسی و انگلیسی با موضوع کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۰ با روش پژوهش کیفی یا کیفی/ کمی است. در این مرحله، ۲۷۰ مقاله یافت شده در گام دوم به طور دقیق طی چند مرحله مورد بازبینی قرار می‌گیرند تا مشخص گردد کدام یک با سؤالات پژوهش متناسب هستند؛ بنابراین، مقالاتی که ارتباطی با سؤالات ندارند، طی این مراحل کنار گذاشته می‌شوند تا درنهایت، مرتبط‌ترین مقالات برای استخراج پاسخ سؤالات مشخص گردند. فرایند بازبینی شامل بررسی عنوان مقالات، چکیده و محتوای آن‌هاست و در هر مرحله تناسب با معیارهای پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این پژوهش مراحل فرایند بازبینی به شرح زیر بوده است:

۱. عنوان مقالات آن‌ها بررسی‌شده و مقالاتی که ارتباطی با سؤالات پژوهش نداشتند، کنار گذاشته شدند. در این مرحله، ۳۹ مقاله به دلیل عدم ارتباط با سؤالات پژوهش کنار گذاشته شدند و ۲۳۱ مقاله برای بررسی بیشتر وارد مرحله ۲ شدند.

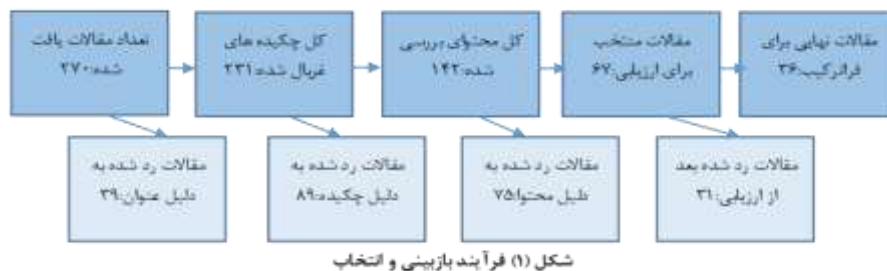
۲. در مرحله دوم، تعداد کل مقالات انتخابی از لحاظ مناسب بودن چکیده با موضوع پژوهش مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته‌اند که درنهایت تعداد، ۸۹ مقاله از لحاظ چکیده نامناسب حذف شد و ۱۴۲ مقاله باقی ماند.

۳. در این مرحله مقالات از لحاظ محتوایی مورد بررسی قرار گرفته‌اند، بنابراین، ۷۵ مقاله به دلیل نامناسب بودن محتوا با مسئله مورد رسیدگی در پژوهش ما حذف شد و ۶۷ مقاله باقی ماند.

۴. در این مرحله تعداد ۶۷ مقاله باقی‌مانده مورد ارزیابی قرار گرفته شده و ۳۱ مقاله بعد از ارزیابی نهایی عدم برخورداری از ویژگی‌های ارزیابی نهایی مورد نظر پژوهشگران که می‌بایست داشته باشند حذف‌شده‌اند و درنهایت، تعداد ۳۶ منبع برای ورود به مرحله بعد باقی ماند.

۵. مقالات باقی‌مانده می‌بایست به لحاظ کیفیت محتوا مورد بررسی قرار گیرند. کیفیت با سؤالاتی مانند اهداف پژوهش، منطق روش، طرح پژوهش، روش نمونه‌برداری، جمع‌آوری داده‌ها، ملاحظات اخلاقی، دقت تجزیه و تحلیل داده‌ها، بیان واضح و روشن یافته‌ها و ارزش پژوهش سنجیده می‌شود. هنگام استفاده از این ابزار، مقالات مطالعه شده و برای هر مقاله به لحاظ دارا بودن ویژگی‌های بالا امتیازی بین ۱ تا ۵ اختصاص می‌یابد. بر اساس مقیاس ۵۰ امتیازی «کسب»، محقق سیستم امتیازبندی زیر را مطرح کرده و مقالات را بر اساس درجه کیفی آن‌ها دسته‌بندی می‌کند. خیلی خوب (۴۱-۵۰)، خوب (۳۱-۴۰)، متوسط (۲۱-۳۰)، ضعیف (۱۰-۰) در این پژوهش، ۳۶ مقاله در فرایند ارزیابی با توجه به محدودیت‌های

مورد استفاده پذیرفته شدند که از این تعداد ۲۵ مقاله امتیاز متوسط، ۵ مقاله امتیاز خوب و ۶ مقاله امتیاز خیلی خوب را کسب کردند

جدول ۴، اطلاعات ۳۶ مقالات منتخب برای فراترکیب را نشان می‌دهد.

جدول (۴). کل ۳۶ منبع منتخب

کد اختصاصی	مؤلف/مترجم	عنوان
A۱	Hahnel et al., (2020)	Mental accounting mechanisms in energy decision-making and behaviour
A۲	Johannes & Alexander (2020)	Assisting mental accounting using smartphones: Increasing the salience of credit card transactions helps consumer reduce their spending
A۳	Yue et al., (2020)	Effects of perceived value on green consumption intention based on double-entry mental accounting: taking energy-efficient appliance purchase as an example
A۴	Huang et al., (2020)	Is mental accounting of farm produce associated with more consumption of own-produced food?
A۵	Sui et al., (2020)	An assessment of the effects of mental accounting on overspending behaviour: An empirical study
A۶	Muehlbacher & Kirchler (2019)	Individual Differences in Mental Accounting
A۷	Markus Fels (2019)	Mental Accounting, Access Motives, and Overinsurance
A۸	Merkle et al., (2020)	Closing a mental account: the realization effect for gains and losses
A۹	Gu & Zhang (2019)	Prospect Theory and the Newsvendor Problem with Mental Accounting

کد اختصاصی	مؤلف/مترجم	عنوان
A۱۰	Singha et al., (2020)	Behavioral influence and financial decision of individuals: A study on mental accounting process among Indian households.
A۱۱	Gordon et al., (2019)	Portfolio selection with mental accounts: An equilibrium model with endogenous risk aversion
A۱۲	Li et al., (2019)	Crowdsensing from the Perspective of Behavioural Economics: An Incentive Mechanism based on Mental Accounting
A۱۳	Ina et al., (2019)	Exploring the link between payment schemes and customer fraud: a mental accounting perspective
A۱۴	Banerjee et al., (2018)	Loss is a loss, why categorize it? Mental accounting across culture
A۱۵	Momen et al., (2018)	Collective mental accounting: an integrated behavioural portfolio selection model for multiple mental accounts
A۱۶	Olsen et al., (2018)	Mental accounting of income tax and value added tax among self-employed business owners
A۱۷	Tanzeeb Hossain (2018)	How Cognitive Style Influences the Mental Accounting System: Role of Analytic versus Holistic Thinking.
A۱۸	Xiao & O'Neill (2017)	Mental Accounting And Behavioral Hierarchy: Understanding Cosumer Budgeting Behavior.
A۱۹	Baucells & Hwang (2016)	A Model of Mental Accounting and Reference Price Adaptation.
A۲۰	Fraser & MacDonald (2020)	The feeling of waste elicits multiple mental accounting strategies in sunk cost decisions.
A۲۱	Esther & Kim (2019)	Mental Accounting and Unplanned Purchases in Online Booking: The Role of Discount, Impulse Buying, and Thinking Style.
A۲۲	Esta Denton Shah (2015)	advance to mental accounting Theory:Evidence for Mental Stealing and Retoroactive Malleable Mental Accounting
A۲۳	Jarnebrant (2012)	Antecedents and Consequences of Loss Aversion: Mental Accounting and Allocation of Attention Peter Jarnebrant.
A۲۴	Xiying Cao (2010)	Disposition Effect and Momentum based on Prospect Theory/Mental Accounting in the Chinese Stock Markets.
A۲۵	Cheema & Soman (2006)	Malleable Mental Accounting: The Effect of Flexibility on the Justification of Attractive Spending and Consumption Decisions.
A۲۶	Okada (2001)	Trade-ins, Mental Accounting, and Product Replacement Decisions.

عنوان	مؤلف/مترجم	کد اختصاصی
نقش حسابداری ذهنی در رفتار مالیاتی خویش فرمایان (مورد مطالعه: مؤدیان حقیقی استان فارس)	Ebrahimi & Najafi (2020)	A۲۷
تبیین مدل حسابداری ذهنی در انتخاب پرتفوی سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با رویکرد افق زمانی	Valiyan et al., (2019)	A۲۸
نقش حسابداری ذهنی در تصمیمات بودجه‌بندی سرمایه‌ای	Parsaei & Mollanazari (2019)	A۲۹
بررسی رفتار مدیران در به‌کارگیری حسابداری ذهنی در گزارشگری صورت سود و زیان	Kian et al., (2017)	A۳۰
خرید اینترنتی مبتنی بر ارزش: چشم‌انداز تئوری حسابداری ذهنی (مطالعه موردی: دی جی کالا)	Dianati Deilami et al., (2018)	A۳۱
بررسی تأثیر حسابداری ذهنی بر رفتار سرمایه‌گذاران از دیدگاه گزارشگری مالی	Kian et al., (2017)	A۳۲
قیمت مرجع و اثرات حسابداری ذهنی بر عملکرد سرمایه‌گذاران	Bayat & Ghaderi (2016)	A۳۳
بررسی نقش سیستم حسابداری ذهنی در اتخاذ تصمیمات مالی خانوارها	Nazaripour & Noori Amjad (2022)	A۳۴
ابعاد حسابداری ذهنی، ریشه‌ها و کاربردها	Amirsoleimani & Yousefi Asl (2014)	A۳۵
کاربرد تئوری حسابداری ذهنی	Bonabi Ghadim & Karbasi Yazdi (2014)	A۳۶

مرحله چهارم: استخراج اطلاعات از مقالات

در سراسر روش فراترکیب، پژوهشگر به طور پیوسته منابع منتخب و نهایی شده را به‌منظور دستیابی به یافته‌های مجزایی که در دل محتوای این مطالعه‌ها بوده، بررسی و مرور می‌کند، بنابراین در این مرحله محتوای منابع به طور دقیق بررسی شده و کدهایی که ارتباط با واژه‌های کلیدی داشته انتخاب و بر اساس آن مؤلفه و مفاهیم شکل گرفته است.

مرحله پنجم: تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های پژوهش

برای تفسیر نتایج این پژوهش به پیروی از پژوهش‌های پیشین از روش تحلیل اسنادی (تحلیل تم) استفاده شد. استفاده نظام‌یافته و هدفمند از روش اسنادی، مستلزم آگاهی از زمینه معرفت‌شناختی و جنبه‌های تکنیکی آن است. روشی اسنادی می‌تواند در طراحی پیشینه پژوهشی و چارچوب نظری علوم اجتماعی مؤثر باشد. زیر مراحل اجرایی آن به طور نظام‌مند و معتبر طراحی شده‌اند. تحلیل تم روشی برای شناخت و سازمان‌دهی الگوهای موجود در یک محتوا و معانی موجود در داده‌های کیفی هست. درواقع تحلیل تم جستجوی مفاهیمی است که برای توصیف پدیده مورد مطالعه مهم هستند و بنابراین نوعی بازشناسی الگوی درون داده‌هاست. به بیان دیگر، روش تحلیل تم فرآیندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند. در پژوهش حاضر، ابتدا تمام مؤلفه‌های مربوط به کاربردهای حسابداری ذهنی در تصمیم‌گیری شناسایی شد، سپس به‌منظور پاسخ به سؤال‌های پژوهش دسته‌بندی گردید.

جدول (۵). روند استخراج اطلاعات حسابداری ذهنی

کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی			
مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم	رفرنس
کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت درآمد	کسب درآمد از طریق سرمایه‌گذاری	ذهنیت تقسیم دارایی‌های آتی و جاری به سهم‌های غیرقابل انتقال و جداگانه، تقسیم و تفکیک تغییرات ارزش دارایی‌ها به صورت جداگانه برای بررسی مطلوب‌تر در حساب ذهنی، ایجاد حساب ذهنی جداگانه برای هر سرمایه‌گذاری جدید، کاربرد حسابداری ذهنی برای فهم چگونگی عکس‌العمل سرمایه‌گذار نسبت به سود پیش‌بینی‌شده، نقش حسابداری ذهنی در فهم دلیل عدم تمایل سرمایه‌گذار در پذیرش ارزش منصفانه، تحت تأثیر قرار دادن قضاوت در رابطه با سود و زیان سرمایه‌گذاری توسط حسابداری ذهنی، کنترل ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری در جهت به حداکثر رساندن بازده موردنظر، حسابداری ذهنی و ایجاد افق زمانی سرمایه‌گذاری شده بازده سهام، محرک‌های محیطی حاصل از استنباط ذهنی در جهت حداکثرسازی منفعت	A۲ A۶ A۱۸ A۲۵ A۳۴
		برنامه‌ریزی در استفاده از پاداش‌های سالیانه برای افزایش پس‌انداز، کاهش نرخ مالیات حقوق با حداقل‌سازی ارزش پرداخت‌ها توسط حساب ذهنی ایجادشده، مدیریت اثربخش منابع مالی شخصی برای افزایش سطح رفاه فردی، اجرای برنامه آموزش سواد مالی برای جلوگیری از گسست‌های خانوادگی ناشی از مسائل اقتصادی	A۱ A۸ A۱۷ A۲۸
		تأثیر حسابداری ذهنی از طریق منحنی اثر خلق‌وخو بر تمایل سرمایه‌گذاران برای فروش دارایی به علت سوددهی، ایجاد حساب جداگانه در ذهن برای ارزیابی تصمیمات مالی متفاوت برای بررسی عواقب هر تصمیم، مدیریت تصمیمات پیچیده مصرفی از طریق استراتژی تصمیم و غلبه در راستای حساب ذهنی، اقدام به اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه با توجه به ارزیابی بازارها و محصولات	A۷ A۱۱ A۲۷ A۳۵
	کسب درآمد از طریق کارآفرینی		
	طریق دریافت حق‌الزحمه		
	کسب درآمد از طریق		

کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی			
مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم	رفرنس
کسب درآمد از طریق تجارت و معامله (خویش فرمائی)	استفاده از بودجه و برنامه‌ریزی مالی	ارزیابی معاملات و مبادلات به صورت تک‌به‌تک، کدگذاری مطلوبیت	
		معاملات بر اساس کیفیت آن‌ها، رسیدن به ارزیابی مطلوب‌تر از طریق	A۴
		حسابداری ذهنی با توجه به یکپارچه‌سازی و تفکیک نتایج، دستیابی به	A۹
		مطلوبیت دریافتی و مورد انتظار بر اساس تشکیل معاملات در ذهن،	A۱۱
		قائل‌بودن ارزش‌های متفاوت برای ۱ واحد پولی با توجه به اولویت‌بندی	A۱۹
		در مطلوبیت دارایی‌ها، مؤثر بودن هم سو و هم‌نظر بودن حسابداری ذهنی	A۲۴
		به‌عنوان به رویکرد نوین با رفتارهای منطقی و اقتصادی سرمایه‌گذار،	A۳۱
		کمک‌کردن حسابداری ذهنی به افزایش بیش از حد قیمت سهام از طریق	
		پذیرش ریسک بیشتر از سوی سهامداران، دلالت حسابداری ذهنی بر	
		تمایل افراد به تصمیم‌گیری‌های مختلف مالی در حساب‌های ذهنی	
مدیریت خرج و مصرف برنامه‌ریزی شده	استفاده از بودجه و برنامه‌ریزی مالی	جداگانه از جمله بهینه‌کردن پرتفوی سرمایه‌گذاری	
		تصمیمات منطقی در جهت حداکثر کردن ثروت در سطح معینی از	
		ریسک یا حداقل کردن ریسک در سطح معینی از ثروت، تصمیم‌گیری بر	
		مبنای تغییر ثروت به‌جای تصمیم‌گیری بر اساس کل ثروت، تفسیر افراد	A۳
		از اطلاعات مالی بر اساس تجزیه تحلیل رخ داده در ذهنشان برای اتخاذ	
		تصمیم، عدم مصرف کالاهای لوکس و لذت‌بخش با توجه به عامل	A۸
		خودکنترلی بودجه‌بندی ذهنی، مدیریت بودجه با حداقل کردن ارزش فعلی	A۱۵
		پرداخت‌ها در خرج، بررسی ذهنی بازدهی فرصت‌ها قبل از مشارکت در	A۲۶
		سرمایه‌گذاری، تحلیل ایده‌های مالی برای محدود کردن نگهداشت سهام	
		زیان‌ده، تأمین مخارج مورد انتظار خویش برای استقلال و امنیت مالی،	A۳۶
کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت پول	مدیریت خرج و مصرف برنامه‌ریزی شده	تمایل سیستماتیک به تطبیق حساب‌های ذهنی در فرآیند تصمیمات	
		مالی، نقش تفکر تحلیلی و تفکر کلی‌نگر در برنامه‌ریزی تعاملات ارتباطی	
		مصرف‌کننده، پیاده‌سازی قیمت‌گذاری برای استراتژی فروش مؤثر،	
		تفکیک سوءها و ادغام زیان‌ها برای رسیدن به مطلوبیت بیشتر	
		ایجاد حساب ذهنی جهت رابطه نمادین بین مخارج خاص و پرداخت	
		خاص، کنترل تمایلات ذهنی در خریده‌ای غیرضروری از محل منابع پولی	
		غیرمنتظره و با‌آآورده، شناسایی جریان‌های ورودی و خروجی و تخصیص	A۱۰
		آن به حساب‌های مناسب ذهنی، افزایش در برنامه‌ریزی هزینه‌ها برای	A۱۳
		بالا بردن تصمیم‌گیری خرید، آنالیز استراتژی‌های قیمت‌گذاری برای	A۱۸
		صرفه‌جویی در قیمت خرید، اتخاذ راهبردهای مؤثر خرید در جهت	
مدیریت ضرر و منفعت نسبی، بررسی چگونگی رشد نرخ خرید برای کنترل خریده‌ای اضافی و به برنامه‌ریزی نشده، صرف مخارج غیرضروری در بلندمدت به‌منظور حذف درد ناشی از پرداخت و افزایش مصارف لذت‌بخش، ایجاد حسابداری ذهنی با تعهد برای کنترل هزینه‌ها و افزایش پس‌انداز، افزایش خرج بر اساس تئوری مصرف	مدیریت ضرر و منفعت نسبی، بررسی چگونگی رشد نرخ خرید برای کنترل خریده‌ای اضافی و به برنامه‌ریزی نشده، صرف مخارج غیرضروری در بلندمدت به‌منظور حذف درد ناشی از پرداخت و افزایش مصارف لذت‌بخش، ایجاد حسابداری ذهنی با تعهد برای کنترل هزینه‌ها و افزایش پس‌انداز، افزایش خرج بر اساس تئوری مصرف	مدیریت ضرر و منفعت نسبی، بررسی چگونگی رشد نرخ خرید برای	A۲۰
		کنترل خریده‌ای اضافی و به برنامه‌ریزی نشده، صرف مخارج غیرضروری	A۳۴

کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی			
مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم	رفرنس
کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت اعتبار	سرمایه‌گذاری	برانداز ذهنی و استفاده از سود نقدی به‌جای فروش سرمایه‌گذاری برای دستیابی به نقدینگی، افزایش سرمایه‌گذاری با توجه به تئوری ثروت، افزایش تصمیمات ریسک‌پذیر در سهام/معاملات زیان‌ده و تصمیمات ریسک‌گریز در سهام/معاملات سود ده، تشکیل پرتفوی سرمایه‌گذاری در مسکن خریداری‌شده در بازار سهام	A۱۲ A۲۱ A۲۹ A۳۶
		حفظ اصل سرمایه و مصرف سود نقدی بر اساس قاعده خودکنترلی و منطق ذهنی، قاعده خودکنترلی برای بهینه‌سازی انتخاب‌های مصرف، افزایش دائمی درآمد در راستای مدیریت پس‌انداز و بازنشتی، حداقل‌سازی ارزش فعلی پرداخت‌ها با استفاده از مکانیزم ذهنی در جهت افزایش پس‌انداز، حساب ذهنی در جهت کنترل و جلوگیری از هزینه‌های وسوسه‌انگیز و هدر رفت غیرضروری منابع مالی	A۴ A۶ A۹ A۲۲
	بخشی از تخصیص درآمد	پردازش ذهنی برای استفاده از درآمدهای بادآورده در تأمین هزینه‌های غیرضروری مانند هدیه یا بخشش، توزیع ذهنی بودجه بخشش از منابعی غیر از بدهکاری و مقروض شدن، ارزیابی ذهنی و فروش دارایی بلااستفاده در جهت مصارف هدیه و بخشش	A۱۳ A۱۵ A۳۰
		مکانیزم‌های محرک از قبیل بازپرداخت بدهی از طریق وام برای پروسه‌ای تحت عنوان استهلاك ذهنی، شناسایی تأثیرات کاهش نرخ بدهی و وام بر نرخ استهلاك ذهنی، درک ذهنی دو مفهوم مشابه اصل بازپرداخت نشده وام و ارزش دفتری ذهنی که دلالت بر مقادیر باقیمانده‌ای دارد که کاهش می‌یابد، تأمین بودجه تسویه وام از طریق فروش دارایی کنار گذاشته شده، استفاده از سوده‌ای بانکی بادآورده و غیرمترقبه در بازپرداخت وام و مصارف غیرضروری برای حفظ سرمایه، ارزیابی چگونگی تأمین مالی از طریق وام بر اساس نحوه استفاده از سرمایه برای ایجاد ارزش با بهره‌گیری از برانداز ذهنی	A۱۴ A۲۲ A۲۵ A۲۷ A۳۰ A۳۲
	استفاده هدفمند از وام جهت تأمین مالی	موضوع ذهنی و تمایل کمتر به کناره‌گذاری دارایی تأمین مالی شده از طریق استقراض نسبت به دارایی مشابه تأمین مالی از طریق سرمایه‌گذاری، ملاحظه ذهنی و کاهش مطلوبیت حاصل از خرید ۱ دارایی تأمین مالی شده از طریق استقراض به دلیل پرداخت اقساط سنگین، پردازش ذهنی افراد در تطبیق بهای پرداختی استقراض و منافع عاید شده از دارایی به علت تأثیرگذاری منبع تأمین مالی، ایجاد حساب ذهنی و اطلاع از مدیریت منابع و مصارف مالی در جهت پیشگیری از ورشکستگی و فجایع مالی دیگر، عدم تسویه زودتر از موعد مقرر استقراض با توجه به منطق ذهنی عملیات شناختی	A۲۳ A۳۱ A۳۳ A۳۵
	استفاده مناسب از استقراض		

کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی			
مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم	رفرنس
ذهنی در مدیریت ریسک کاربردهای حسابداری	استفاده از بیمه چپ مدیریت ریسک	هوشمندسازی ذهنی تصمیمات مالی با استفاده از بیمه در جهت عبور از بحران‌های مالی احتمالی، پیش‌بینی ذهنی در جهت ارتقای سواد مالی	A۱۶
		برای مقابله با پیشامدهای غیرمنتظره پولی، کاربرد منطق ذهنی در جهت ایجاد ثبات اقتصادی مالی از طریق مدیریت ریسک‌های پیش رو، استفاده از مبنای ذهنی در محاسبه نرخ تنزیل بیمه در جهت ایمن ماندن از سویه‌های بازار، رویکرد ذهنی و توانمندسازی ارزش سرمایه‌گذاری‌ها از طریق بیمه کردن با توجه به ریسک درک شده،	A۲۱ A۲۵ A۳۳
مدیریت دوران بازنشستگی		برنامه‌ریزی ذهنی و مدیریت بودجه شخصی برای رسیدن به رفاه مالی بلندمدت، گرایش ذهنی به قرار دادن رویدادهای مالی خاص در قالب یک سیکل هدفمند به‌عنوان پشتوانه مالی برای بازنشستگی، قابلیت ایجاد یک پتانسیل ذهنی در جهت صرفه‌جویی بیشتر در هزینه‌های غیرضروری	A۵
		برای رفاه در دوران بازنشستگی، تأثیر حساب ذهنی در برنامه‌ریزی و پس‌انداز برای امنیت مالی در دوران کهولت و بازنشستگی، جلوگیری از مصرف پیش از موقع وجوه با استفاده از عملیات شناختی حساب ذهنی	A۱۵ A۲۴ A۳۲
		در جهت کنار گذاشتن و پس‌انداز برای دوران بازنشستگی، توانایی حسابداری ذهنی در اعمال مکانیزم کنترلی هزینه‌ها و تفکر آینده‌نگر برای دستیابی به مقاصد میان‌مدت و بلندمدت	

مرحله ششم: کنترل کیفیت

در این گام، به ارزیابی پایایی مقوله‌های استخراجی از چهار معیار کمی ضریب هولستی، ضریب پی اسکات، شاخص کاپای کوهن و آلفای کرپندروف برای بررسی قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال، قابلیت تأیید و اطمینان‌پذیری استفاده‌شده است. میزان همبستگی دیدگاه خبرگان با محاسبه ضریب هولستی (PAO) یا «درصد توافق مشاهده‌شده» $0/۸۸$ به‌دست‌آمده است که مقدار قابل توجهی است. با توجه به ایراداتی که به روش هولستی وارد است شاخص پی - اسکات نیز محاسبه‌شده است که میزان آن $0/۷۶$ به‌دست‌آمده است. چهارمین شاخص برآورد اعتبار تحقیقات کیفی شاخص کاپای کوهن است. شاخص کاپای کوهن در این مطالعه $0/۷۳$ به‌دست‌آمده است. درنهایت نیز از آلفای کرپندروف استفاده‌شده است و میزان آن در این مطالعه $0/۸۲$ برآورد گردیده است.

جدول (۶). ضریب توافق کاپا

ضریب هولستی	ضریب پی اسکات	شاخص کاپای کوهن	آلفای کرپندروف
۰/۸۸	۰/۷۶	۰/۷۳	۰/۸۲
مقدار			
تعداد مقوله			
۷۶			

به منظور بررسی روایی پرسشنامه، از روش روایی محتوایی استفاده می‌شود. روایی محتوایی به تحلیل منطقی محتوای یک آزمون بستگی داشته و تعیین آن بر اساس قضاوت ذهنی و فردی است. در این پژوهش برای اندازه‌گیری اعتبار تحلیل

کیفی از چهار معیار استفاده شده است. ضریب پایایی هولستی برای سنجش اعتبار تحلیل کیفی استفاده می‌شود به‌طور کلی میزان شاخص هول ستی بالای ۸۰ درصد بیانگر سطح بالایی از اطمینان در اعتبار تحلیل کیفی است؛ بنابراین از آنجا که ضریب هولستی (۰/۸۸) می‌باشد تحلیل کیفی این پژوهش دارای سطح بالای از اطمینان می‌باشد. ضریب پایایی پی اسکات نیز، معیاری برای اندازه‌گیری اعتبار تحلیل کیفی است مقدار این ضریب بین صفر و یک قرار دارد. هرچه میزان این شاخص به یک نزدیک‌تر باشد، پایایی کدگذاری در تحلیل کیفی بیشتر است. اگر این شاخص بالای ۹۰ درصد به دست آید، بیانگر اطمینان بالا بین دو کدگذار است؛ اما در حالت کلی، میزان قابل قبول ضریب پایایی پی اسکات، بالای ۷۰ درصد است که با توجه به نتایج حاصله (۰/۷۶) نشان‌دهنده ضریب قابل قبولی است. ضریب پایایی رونوشت کوهن، یک معیار ارزیابی اعتبار تحلیل کیفی است. این ضریب برای محاسبه توافق بین دو کدگذار در تحلیل کیفی استفاده می‌شود. این شاخص مقدار بین صفر و یک دارد. صفر بیانگر عدم توافق کامل بین دو کدگذار و یک بیانگر بالاترین میزان توافق دو کدگذار است. مقدار مناسب ضریب پایایی کاپای کوهن، بالای ۰/۶۰ است که در این پژوهش (۰/۷۳) می‌باشد. ضریب پایایی، معیاری برای اندازه‌گیری اعتبار تحلیل کیفی است. آلفای یک ضریب پایایی توسعه‌یافته برای اندازه‌گیری توافق بین کدگذاران در تحلیل کیفی است؛ اما به‌منظور توافق بین خبرگان در مورد یک پدیده نیز استفاده می‌شود. این شاخص مقداری می‌تواند مقادیر بین صفر و یک و زیر صفر را نیز داشته باشد. صفر بیانگر عدم توافق کامل بین دو کدگذار و یک بیانگر بالاترین میزان توافق دو کدگذار است. اگر آلفای کریپندورف کمتر از صفر شود، یعنی عدم توافق موجود سیستمی و بیش از مقدار مورد انتظار هست.

در این روش، سؤال‌های آزمون در اختیار متخصصان گذاشته می‌شود و از آن‌ها می‌خواهند که مشخص کنند آیا سؤالات آزمون صفت موردنظر را اندازه‌گیری می‌کند یا خیر و این که آیا سؤال‌ها کل محتوای آزمون را در برمی‌گیرد یا خیر. در صورتی که بین افراد مختلف در زمینه روایی آزمون توافق وجود داشته باشد، آن آزمون دارای روایی محتوایی است. روایی محتوایی دو نوع است روایی صوری و منطقی. در این پژوهش از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) لاوشه استفاده شده است. این شاخص توسط لاوشه طراحی شده است. جهت محاسبه این شاخص از نظرات کارشناسان متخصص در زمینه محتوای آزمون موردنظر استفاده می‌شود و با توضیح اهداف آزمون برای آن‌ها و ارائه تعاریف عملیاتی مربوط به محتوای سؤالات به آن‌ها، از آن‌ها خواسته می‌شود تا هریک از سؤالات را بر اساس طیف سه‌بخشی لیکرت «گویه ضروری است»، «گویه مفید است؛ ولی ضروری نیست» و «گویه ضرورتی ندارد» طبقه‌بندی کنند. سپس بر اساس فرمول زیر، نسبت روایی محتوایی محاسبه می‌شود:

$$CVR = \frac{\text{تعداد کل متخصصین} - \text{تعداد متخصصینی که گزینه ضروری را انتخاب کرده اند}}{2}$$

$$\frac{\text{تعداد کل متخصصین}}{2}$$

در این پژوهش از شاخص نسبت روایی محتوایی لاوشه استفاده شده است. جهت محاسبه این شاخص از نظرات کارشناسان متخصص در زمینه محتوای آزمون موردنظر استفاده در این پژوهش مقدار CVR بر اساس تعداد ۲۵ متخصص (استاد عضو هیئت علمی دانشگاه)، ۵۲/۰ به‌دست آمده است که از ۳۳/۰ بیشتر است؛ بنابراین پرسشنامه از روایی محتوایی برخوردار است.

مرحله هفتم: ارائه یافته‌ها

در این مرحله از روش فراترکیب، یافته‌های مراحل قبل ارائه می‌شود. در این مرحله با استفاده از روش آنتروپی شانون، میزان پشتیبانی پژوهش‌های گذشته از یافته‌های این پژوهش به صورت آماری نشان داده می‌شود. در این پژوهش ۸۱ کاربرد حسابداری ذهنی در مالی شخصی شناسایی شده در مرحله قبل به صورت چک لیست در اختیار ۲۵ نفر که ویژگی آنان به شرح جدول (۱) هست قرار گرفت و سپس نتایج به وسیله آنتروپی شانون مورد بررسی قرار گرفت.

بر اساس روش آنتروپی شانون، پردازش داده‌ها در بحث تحلیل محتوا با نگاهی جدید و به صورت کمی و کیفی مطرح می‌شود. بر اساس این روش تحلیل داده‌ها، در تحلیل محتوا بسیار قوی تر و معتبر تر عمل می‌کند. آنتروپی در تئوری اطلاعات، شاخصی است برای اندازه گیری عدم اطمینان که به وسیله یک توزیع احتمال بیان می‌شود. بر اساس این روش که به مدل جبرانی مشهور است، محتوای طرح مورد تحلیل قرار خواهد گرفت.

پس از شناسایی شاخص‌های پژوهش بر اساس تحلیل محتوا و تعیین واحدهای تحلیل (کلمه‌ها و مضامین)، برای تحلیل داده‌ها از روش آنتروپی شانون به صورت زیر استفاده خواهد شد:

ابتدا باید فراوانی هریک از مقوله‌های شناسایی شده بر اساس تحلیل محتوا مشخص شود.

ماتریس فراوانی‌های موردنظر باید به هنجار شود. برای این منظور از روش نرمال سازی خطی استفاده می‌شود:

$$n_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sum x_{ij}}$$

برای محاسبه بار اطلاعاتی هر مفهوم از رابطه زیر استفاده می‌شود:

$$k = \frac{1}{\ln(a)}; a = \text{تعداد گزینه‌ها}$$

$$E_j = -k \sum [n_{ij} \ln(n_{ij})]$$

ضریب اهمیت هر مفهوم باید محاسبه شود. هر مفهوم که دارای بار اطلاعاتی بیشتری باشد، از درجه اهمیت بیشتری

برخوردار است. برای این منظور از رابطه زیر استفاده می‌شود:

$$W_j = \frac{E_j}{\sum E_j}$$

بنابراین، در مرحله نخست، ماتریس تصمیم تشکیل گردیده است. امتیازات به دست آمده از ماتریس تصمیم پیرامون مسئله موردنظر در جدول زیر ارائه شده است:

جدول (۷). تعیین میزان اهمیت و تأکید پژوهش‌های گذشته بر عوامل شناسایی شده

رتبه	ضریب اهمیت W_j	عدم اطمینان E_j	$\sum P_{ij} \times knP_{ij}$	فراوانی	کد
۱۳	۰/۰۰۹۳	۰/۰۰۹۱	۰/۰۴۰۲	۷	ذهنیت تقسیم دارایی‌های آتی و جاری به سهام غیر قابل انتقال و جداگانه
۱۵	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۷	۰/۰۳۰۷	۵	تقسیم و تفکیک تغییرات ارزش دارایی‌ها به صورت جداگانه برای بررسی مطلوب تر در حساب ذهنی
۱۰	۰/۰۱۲۳	۰/۰۱۲۱	۰/۰۵۳۱	۱۰	ایجاد حساب ذهنی جداگانه برای هر سرمایه گذاری جدید

رتبه	ضریب اهمیت Wj	عدم اطمینان Ej	$\sum P_{ij} \times knP_{ij}$	فراوانی	کد
۱۲	۰/۰۱۰۳	۰/۰۱۰۲	-۰/۰۴۴۷	۸	کاربرد حسابداری ذهنی برای فهم چگونگی عکس‌العمل سرمایه‌گذار نسبت به سود پیش‌بینی‌شده
۱۵	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۷	-۰/۰۳۰۷	۵	نقش حسابداری ذهنی در فهم دلیل عدم تمایل سرمایه‌گذار در پذیرش ارزش منصفانه
۵	۰/۰۱۶۷	۰/۰۱۶۵	-۰/۰۷۳۴	۱۵	تحت تأثیر قرار دادن قضاوت در رابطه با سود و زیان سرمایه‌گذاری توسط حسابداری ذهنی
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	کنترل ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری در جهت به حداکثر رساندن بازده موردنظر
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	حسابداری ذهنی و ایجاد افق زمانی سرمایه‌گذاری شده بازده سهام
۲	۰/۰۱۹۹	۰/۰۱۹۶	-۰/۰۸۶۳	۱۹	محرک‌های محیطی حاصل از استنباط ذهنی در جهت حداکثرسازی منفعت
۳	۰/۰۱۸۴	۰/۰۱۸۱	-۰/۰۷۵۹	۱۷	برنامه‌ریزی در استفاده از پاداش‌های سالیانه برای افزایش پس‌انداز
۹	۰/۰۱۳۳	۰/۰۱۳	-۰/۰۵۷۲	۱۱	کاهش نرخ مالیات حقوق با حداقل‌سازی ارزش پرداخت‌ها توسط حساب ذهنی ایجادشده
۱	۰/۰۲۱۵	۰/۰۲۱۱	-۰/۰۹۳۹	۲۰	مدیریت اثربخش منابع مالی شخصی برای افزایش سطح رفاه فردی
۹	۰/۰۱۳۳	۰/۰۱۳	-۰/۰۵۷۲	۱۱	اجرای برنامه آموزش سواد مالی برای جلوگیری از گسست‌های خانوادگی ناشی از مسائل اقتصادی
۵	۰/۰۱۶۷	۰/۰۱۶۵	-۰/۰۷۳۴	۱۵	تأثیر حسابداری ذهنی از طریق منحنی اثر خلق‌وخو بر تمایل سرمایه‌گذاران برای فروش دارایی به علت سوددهی
۴	۰/۰۱۷۶	۰/۰۱۷۳	-۰/۰۷۶	۱۶	ایجاد حساب جداگانه در ذهن برای ارزیابی تصمیمات مالی متفاوت برای بررسی عواقب هر تصمیم
۵	۰/۰۱۶۷	۰/۰۱۶۵	-۰/۰۷۳۴	۱۵	مدیریت تصمیمات پیچیده مصرفی از طریق استراتژی تصمیم و غلبه در راستای حساب ذهنی
۱	۰/۰۲۰۷	۰/۰۲۰۴	-۰/۰۸۹۶	۲۰	اقدام به اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه با توجه به ارزیابی بازارها و محصولات
۸	۰/۰۱۴۱	۰/۰۱۳۹	-۰/۰۶۱۱	۱۲	ارزیابی معاملات و مبادلات به‌صورت تک‌به‌تک
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	کدگذاری مطلوبیت معاملات بر اساس کیفیت آن‌ها
۵	۰/۰۱۶۷	۰/۰۱۶۵	-۰/۰۷۳۴	۱۵	رسیدن به ارزیابی مطلوب‌تر از طریق حسابداری ذهنی با توجه به یکپارچه‌سازی و تفکیک نتایج
۱۰	۰/۰۱۲۳	۰/۰۱۲۱	-۰/۰۵۳۱	۱۰	دستیابی به مطلوبیت دریافتی و موردانتظار براساس تشکیل معاملات در ذهن

رتبه	ضریب اهمیت Wj	عدم اطمینان Ej	$\sum_{i=1}^n P_{ij} \times knP_{ij}$	فراوانی	کد
۸	۰/۰۱۴۱	۰/۰۱۳۹	-۰/۰۶۱۱	۱۲	قابل بودن ارزش های متفاوت بر ای یک واحد پولی با توجه به اولویت بندی در مطلوبیت دارایی ها
۱۰	۰/۰۱۲۳	۰/۰۱۲۱	-۰/۰۵۳۱	۱۰	مؤثر بودن هم سو و هم نظر بودن حسابداری ذهنی به عنوان یه رویکرد نوین با رفتارهای منطقی و اقتصادی سرمایه گذار کمک کردن حسابداری ذهنی به افزایش بیش از حد قیمت سهام از طریق پذیرش ریسک بیشتر از سوی سهامداران دلالت حسابداری ذهنی بر تمایل افراد به تصمیم گیری های مختلف مالی در حساب های ذهنی جداگانه از جمله بهینه کردن پرتفوی سرمایه گذاری
۵	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۷	-۰/۰۳۰۷	۵	تصمیمات منطقی در جهت حداکثر کردن ثروت در سطح معینی از ریسک یا حداقل کردن ریسک در سطح معینی از ثروت
۱۵	۰/۰۱۶۷	۰/۰۱۶۵	-۰/۰۷۲۴	۱۵	تصمیم گیری بر مبنای تغییر ثروت به جای تصمیم گیری بر اساس کل ثروت
۶	۰/۰۱۵۹	۰/۰۱۵۶	-۰/۰۶۸۷	۱۴	تفسیر افراد از اطلاعات مالی بر اساس تجزیه تحلیل رخ داده در ذهنشان برای اتخاذ تصمیم
۱۴	۰/۰۰۸۲	۰/۰۰۸۱	-۰/۰۳۵۶	۶	عدم مصرف کالاهای لوکس و لذت بخش با توجه به عامل خودکنترلی بودجه بندی ذهنی
۳	۰/۰۱۸۴	۰/۰۱۸۱	-۰/۰۷۹۵	۱۷	مدیریت و کنترل بودجه با حداقل کردن ارزش فعلی پرداخت ها در خرج
۱۴	۰/۰۰۸۲	۰/۰۰۸۱	-۰/۰۳۵۶	۶	بررسی ذهنی قبل از مشارکت در سرمایه گذاری
۹	۰/۰۱۳۲	۰/۰۱۳	-۰/۰۵۷۲	۱۱	تحلیل ایده های مالی برای محدود کردن نگهداشت سهام
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	تأمین مخارج مورد انتظار خویش برای استقلال و امنیت مالی
۱۳	۰/۰۰۹۳	۰/۰۰۹۱	-۰/۰۴۰۲	۷	تمایل سیستماتیک به تطبیق حساب های ذهنی در فرآیند تصمیمات مالی
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	نقش تفکر تحلیلی و تفکر کلی نگر در برنامه ریزی تعاملات ارتباطی مصرف کننده
۹	۰/۰۱۳۲	۰/۰۱۳	-۰/۰۵۷۲	۱۱	پیاده سازی قیمت گذاری برای استراتژی فروش موثق
۱۴	۰/۰۰۸۲	۰/۰۰۸۱	-۰/۰۳۵۶	۶	تفکیک سودها و ادغام زبان ها برای رسیدن به مطلوبیت بیشتر
۱۵	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۷	-۰/۰۳۰۷	۵	ایجاد رابطه نمادین بین مخارج خاص و پرداخت خاص از طریق حساب ذهنی
۷	۰/۰۱۵	۰/۰۱۴۸	-۰/۰۶۵	۱۳	
۹	۰/۰۱۳۲	۰/۰۱۳	-۰/۰۵۷۲	۱۱	

رتبه	ضریب اهمیت Wj	عدم اطمینان Ej	$\sum P_{ij} \times knP_{ij}$	فراوانی	کد
۱۳	۰/۰۰۹۳	۰/۰۰۹۱	-۰/۰۴۰۲	۷	کنترل تمایلات ذهنی در خریدهای غیرضروری از محل منابع پولی غیرمنتظره و بادآورده
۱۴	۰/۰۰۸۲	۰/۰۰۸۱	-۰/۰۳۵۶	۶	شناسایی جریان‌های ورودی و خروجی و تخصیص آن به حساب‌های مناسب ذهنی
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	افزایش در برنامه‌ریزی هزینه‌ها برای بالا بردن تصمیم‌گیری خرید
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	آنالیز استراتژی‌های قیمت‌گذاری برای صرفه‌جویی در قیمت خرید
۱۲	۰/۰۱۰۳	۰/۰۱۰۲	-۰/۰۴۴۷	۸	اتخاذ راهبردهای مؤثر خرید در جهت مدیریت ضرر و منفعت نسبی
۱۵	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۷	-۰/۰۳۰۷	۵	بررسی چگونگی رشد نرخ خرید برای کنترل خریدهای اضافی و برنامه‌ریزی نشده
۱۳	۰/۰۰۹۳	۰/۰۰۹۱	-۰/۰۴۰۲	۷	صرف مخارج غیرضروری در بلندمدت به منظور حذف درد ناشی از پرداخت و افزایش مصارف لذت‌بخش
۸	۰/۰۱۴۱	۰/۰۱۳۹	-۰/۰۶۱۱	۱۲	ایجاد حسابداری ذهنی با تعهد برای کنترل هزینه‌ها و افزایش پس‌انداز
۱۴	۰/۰۰۸۲	۰/۰۰۸۱	-۰/۰۳۵۶	۶	افزایش خرج بر اساس تئوری مصرف
۶	۰/۰۱۵۹	۰/۰۱۵۶	-۰/۰۶۸۷	۱۴	برانداز ذهنی و استفاده از سود نقدی به جای فروش سرمایه‌گذاری برای دستیابی به نقدینگی
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	افزایش سرمایه‌گذاری با توجه به تئوری ثروت
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹	۹	افزایش تصمیمات ریسک‌پذیر در سهام/معاملات زیان‌ده و تصمیمات ریسک‌گریز در سهام/معاملات سود ده
۱۳	۰/۰۰۹۳	۰/۰۰۹۱	-۰/۰۴۰۲	۷	تشکیل پرتفوی سرمایه‌گذاری در مسکن خریداری‌شده در بازار سهام
۷	۰/۰۱۵	۰/۰۱۴۸	-۰/۰۶۵	۱۳	حفظ اصل سرمایه و مصرف سود نقدی بر اساس قاعده خودکنترلی و منطق ذهنی
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹۰	۹	قاعده خودکنترلی برای بهینه‌سازی انتخاب‌های مصرف
۱۵	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۷	-۰/۰۳۰۷	۵	افزایش دائمی درآمد در راستای مدیریت پس‌انداز و بازنشستگی
۵	۰/۰۱۶۷	۰/۰۱۶۵	-۰/۰۷۲۴	۱۵	حداقل‌سازی ارزش فعلی پرداخت‌ها با استفاده از مکانیزم ذهنی در جهت افزایش پس‌انداز
۹	۰/۰۱۳۳	۰/۰۱۳	-۰/۰۵۷۲	۱۱	حساب ذهنی در جهت کنترل و جلوگیری از هزینه‌های وسوسه‌انگیز و هدر رفت غیرضروری منابع مالی
۱۱	۰/۰۱۱۳	۰/۰۱۱۱	-۰/۰۴۹۰	۹	پردازش ذهنی برای استفاده از درآمدهای بادآورده در تأمین هزینه‌های غیرضروری مانند هدیه یا بخش

کد	فراوانی	$\sum_{i,j} P_{ij} \times knP_{ij}$	عدم اطمینان Ej	ضریب اهمیت Wj	رتبه
توزیع ذهنی بودجه بخشش از منابعی غیر از بدهکاری و مقروض شدن	۱۳	-۰/۰۶۵۰	۰/۰۱۴۸	۰/۰۱۵	۷
ارزیابی ذهنی و فروش دارایی بلااستفاده در جهت مصارف هدیه و بخشش	۸	-۰/۰۴۴۷	۰/۰۱۰۲	۰/۰۱۰۳	۱۲
مکانیزم‌های محرک از قبیل بازپرداخت بدهی از طریق وام برای پروسه‌ای تحت عنوان استهلاك ذهنی	۱۲	-۰/۰۶۱۱	۰/۰۱۳۹	۰/۰۱۴۱	۸
شناسایی تأثیرات کاهش نرخ بدهی و وام بر نرخ استهلاك ذهنی	۷	-۰/۰۴۰۲	۰/۰۰۹۱	۰/۰۰۹۳	۱۳
درک ذهنی دو مفهوم مشابه اصل بازپرداخت نشده وام و ارزش دفتری ذهنی که دلالت بر مقادیر باقیمانده‌ای دارد که کاهش می‌یابد	۶	-۰/۰۳۵۶	۰/۰۰۸۱	۰/۰۰۸۲	۱۴
تأمین بودجه تسویه وام از طریق فروش دارایی کنار گذاشته شده	۸	-۰/۰۴۴۷	۰/۰۱۰۲	۰/۰۱۰۳	۱۲
استفاده از سوده‌ای بانکی بادآورده و غیرمترقبه در بازپرداخت وام و مصارف غیرضروری برای حفظ سرمایه	۸	-۰/۰۴۴۷	۰/۰۱۰۲	۰/۰۱۰۳	۱۲
ارزیابی چگونگی تأمین مالی از طریق وام بر اساس نحوه استفاده از سرمایه برای ایجاد ارزش	۱۷	-۰/۰۷۹۵	۰/۰۱۸۱	۰/۰۱۸۴	۳
موضوع ذهنی و تمایل کمتر به کناره‌گذاری دارایی تأمین مالی شده از طریق استقراض نسبت به دارایی مشابه تأمین مالی از طریق سرمایه‌گذاری	۷	-۰/۰۴۰۲	۰/۰۰۹۱	۰/۰۰۹۳	۱۳
ملاحظه ذهنی و کاهش مطلوبیت حاصل از خرید یک دارایی تأمین مالی شده از طریق استقراض به دلیل پرداخت اقساط سنگین	۹	-۰/۰۴۹۰	۰/۰۱۱۱	۰/۰۱۱۳	۱۱
پردازش ذهنی افراد در تطبیق بهای پرداختی استقراض و منافع عاید شده از دارایی به علت تأثیرگذاری منبع تأمین مالی	۹	-۰/۰۴۹۰	۰/۰۱۱۱	۰/۰۱۱۳	۱۱
ایجاد حساب ذهنی و اطلاع از مدیریت منابع و مصارف مالی در جهت پیشگیری از ورشکستگی و فجایع مالی دیگر	۸	-۰/۰۴۴۷	۰/۰۱۰۲	۰/۰۱۰۳	۱۲
عدم تسویه زودتر از موعد مقرر استقراض با توجه به منطق ذهنی عملیات شناختی	۶	-۰/۰۳۵۶	۰/۰۰۸۱	۰/۰۰۸۲	۱۴
هوشمندسازی ذهنی تصمیمات مالی با استفاده از بیمه در جهت عبور از بحران‌های مالی احتمالی	۱۲	-۰/۰۶۱۱	۰/۰۱۳۹	۰/۰۱۴۱	۸

کد	فراوانی	$\sum P_{ij}$ $\times knP_{ij}$	عدم اطمینان Ej	ضریب اهمیت Wj	رتبه
پیش‌بینی ذهنی در جهت ارتقای سواد مالی برای مقابله با پیشامدهای غیرمنتظره پولی	۷	-۰/۰۴۰۲	۰/۰۰۹۱	۰/۰۰۹۳	۱۳
کاربرد منطق ذهنی در جهت ایجاد ثبات اقتصادی مالی از طریق مدیریت ریسک‌های پیش رو	۱۴	-۰/۰۶۸۷	۰/۰۱۵۶	۰/۰۱۵۹	۵
استفاده از مبنای ذهنی در محاسبه نرخ تنزیل بیمه در جهت ایمن ماندن از سویه‌های بازار	۵	-۰/۰۳۰۷	۰/۰۰۷	۰/۰۰۷۱	۱۵
رویکرد ذهنی و توانمندسازی ارزش سرمایه‌گذاری‌ها از طریق بیمه کردن با توجه به ریسک درک شده	۱۱	-۰/۰۵۷۲	۰/۰۱۳	۰/۰۱۳۲	۹
برنامه‌ریزی ذهنی و مدیریت بودجه شخصی برای رسیدن به رفاه مالی بلندمدت	۱۳	-۰/۰۶۵۰	۰/۰۱۴۸	۰/۰۱۵	۷
گرایش ذهنی به قرار دادن رویدادهای مالی خاص در قالب یک سیکل هدفمند به‌عنوان پشتوانه مالی برای بازنشستگی	۱۱	-۰/۰۵۷۲	۰/۰۱۳	۰/۰۱۳۲	۹
قابلیت ایجاد یک پتانسیل ذهنی در جهت صرفه‌جویی بیشتر در هزینه‌های غیرضروری برای رفاه در دوران بازنشستگی	۹	-۰/۰۴۹۰	۰/۰۱۱۱	۰/۰۱۱۳	۱۱
تأثیر حساب ذهنی در برنامه‌ریزی و پس‌انداز برای امنیت مالی در دوران کهولت و بازنشستگی	۷	-۰/۰۴۰۲	۰/۰۰۹۱	۰/۰۰۹۳	۱۳
جلوگیری از مصرف پیش از موقع وجوه با استفاده از عملیات شناختی حساب ذهنی در جهت کنار گذاشتن و پس‌انداز برای دوران بازنشستگی	۱۴	-۰/۰۶۸۷	۰/۰۱۵۶	۰/۰۱۵۹	۵
توانایی حسابداری ذهنی در اعمال مکانیزم کنترلی هزینه‌ها و تفکر آینده‌نگر برای دستیابی به مقاصد میان‌مدت و بلندمدت	۱۵	-۰/۰۷۲۴	۰/۰۱۶۵	۰/۰۱۶۷	۵

همانطور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود، از بین کاربردهای شناسایی و رتبه‌بندی شده مربوط به بررسی حسابداری ذهنی در مالی شخصی، کاربردهای: ب اقدام به اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه با توجه به ارزیابی بازارها و محصولات، برنامه‌ریزی در استفاده از پاداش‌های سالیانه برای افزایش پس‌انداز، ایجاد حساب جداگانه در ذهن برای ارزیابی تصمیمات مالی متفاوت برای بررسی عواقب هر تصمیم، رسیدن به ارزیابی مطلوب‌تر از طریق حسابداری ذهنی با توجه به یکپارچه‌سازی و تفکیک نتایج، دلالت حسابداری ذهنی بر تمایل افراد به تصمیم‌گیری‌های مختلف مالی در حساب‌های ذهنی جداگانه از جمله بهینه‌کردن پرتفوی سرمایه‌گذاری، حداقل‌سازی ارزش فعلی پرداخت‌ها با استفاده از مکانیزم ذهنی در جهت افزایش پس‌انداز، توانایی حسابداری ذهنی در اعمال مکانیزم کنترلی هزینه‌ها و تفکر آینده‌نگر برای دستیابی به مقاصد میان‌مدت و بلندمدت، جلوگیری از مصرف پیش از موقع وجوه با استفاده از عملیات شناختی حساب ذهنی در جهت کنار گذاشتن و پس‌انداز برای دوران بازنشستگی، کاربرد منطق ذهنی در جهت ایجاد ثبات اقتصادی مالی از طریق مدیریت ریسک‌های پیش رو و مکانیزم‌های محرک از قبیل بازپرداخت بدهی از طریق وام برای پروسه‌ای تحت عنوان استهلاک ذهنی به ترتیب رتبه‌های

۱ تا ۱۰ را دریافت کرده‌اند این بدین معنا است که این کاربردها بیشتر مورد استفاده افراد قرار می‌گیرد؛ بنابراین کاربردهایی که رتبه‌های بیشتری گرفته‌اند مانند کاربردهای ذکر شده فوق بیشتر مورد توجه افراد قرار می‌گیرند.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

اگرچه ممکن است برخی از پیامدهای رفتاری حسابداری ذهنی از دیدگاه تئوری اقتصادی غیرمنطقی تعبیر شود، اما به نظر می‌رسد که افراد از اصول آن برای جلوگیری از هزینه‌های تکان‌دهنده، پیگیری فعالیت‌های مالی و تسهیل مدیریت مالی شخصی استفاده می‌کنند. میزان استفاده از حسابداری ذهنی به عنوان ابزاری برای خودکنترلی متفاوت است. «حسابداری ذهنی» به نظر مهم است، اما نه برای همه به یک شکل. بیشتر مطالعات با پیامدهای غیرمنطقی و منفی فرآیند حسابداری ذهنی سروکار دارند؛ بنابراین، تأثیرات مثبت حسابداری ذهنی، مانند عملکرد خودکنترلی در مدیریت پول، مدیریت اعتبار و ریسک و تأثیرات آن بر مالی شخصی باید مورد بحث قرار گیرد. این پژوهش سعی دارد تأثیرات مثبت حسابداری ذهنی را بر مالی شخصی تقویت کند. این در حالی است که در کشور ما تاکنون به حسابداری ذهنی در مالی شخصی توجه چندانی نشده است؛ به طوری که انجام پژوهش‌های هدفمند و عملیاتی نقش بسزایی را در هموارسازی مسیر بر عهده داشته و نیاز به آن‌ها بیش از پیش احساس می‌شود؛ در نتیجه، پژوهش حاضر در راستای اهداف خود به تحلیل ابعاد و مؤلفه‌های حسابداری ذهنی در مالی شخصی با رویکرد آمیخته اکتشافی پرداخته و همه کاربردهای حسابداری ذهنی در مالی شخصی را شامل کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت درآمد، کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت پول، کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت اعتبار و کاربردهای حسابداری ذهنی در مدیریت ریسک را به صورت گام به گام بررسی کرده است؛ همچنین، الگوی ارائه شده را به منظور بررسی بیشتر اعتبار و تقویت قدرت تصمیم‌پذیری نتایج آن، با استفاده از روش آنتروپی شانون، مورد آزمون قرار داده و کاربردهای آن را رتبه‌بندی نموده است. کاربردهایی که بیش‌ترین تأثیر را بر «حسابداری ذهنی در مالی شخصی» دارند، مدیریت اثربخش منابع مالی شخصی برای افزایش سطح رفاه فردی، اقدام به اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه با توجه به ارزیابی بازارها و محصولات، محرک‌های محیطی حاصل از استنباط ذهنی در جهت حداکثرسازی منفعت، تفسیر افراد از اطلاعات مالی بر اساس تجزیه تحلیل رخ داده در ذهنشان برای اتخاذ تصمیم و ایجاد حساب جداگانه در ذهن برای ارزیابی تصمیمات مالی متفاوت برای بررسی عواقب هر تصمیم تعیین شده‌اند. شواهد حاصل از این پژوهش پشتیبان‌های برای این ادعا فراهم می‌کند که مفاهیمی مانند مدیریت اثربخش منابع مالی شخصی برای افزایش سطح رفاه فردی، اقدام به اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه با توجه به ارزیابی بازارها و محصولات، محرک‌های محیطی حاصل از استنباط ذهنی در جهت حداکثرسازی منفعت، تفسیر افراد از اطلاعات مالی بر اساس تجزیه تحلیل رخ داده در ذهنشان برای اتخاذ تصمیم و ایجاد حساب جداگانه در ذهن برای ارزیابی تصمیمات مالی متفاوت برای بررسی عواقب هر تصمیم بیشترین کاربرد را حسابداری ذهنی در مالی شخصی دارا می‌باشند.

با توجه به یافته‌های پژوهش مبنی بر امکان اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری غیر عقلایی در نتیجه استفاده از حسابداری ذهنی، به نظر می‌رسد در مواردی که امکان پدید آمدن سویه‌های شناختی حاصل از تصمیم‌گیری بر اساس حسابداری ذهنی وجود دارد؛ اتخاذ تصمیم می‌بایست با دقت و تأمل بیشتری صورت گیرد. به علاوه با توجه به تأثیرگذاری حسابداری ذهنی در فرایندهای تصمیم‌گیری مربوط به مسائل بودجه‌بندی سرمایه‌ای و مالی شخصی قرار دادن مباحث آموزشی در زمینه حسابداری ذهنی و سایر روش‌های میان‌بر و نهایتاً سویه‌های شناختی منتهجه، در واحد حسابداری مدیریت برای دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی می‌تواند سودمند باشد. البته توجه به این نکته ضروری است که میزان تأثیرگذاری آموزش بسته به نوع سویه شناختی، متفاوت است.

پیشنهاد می‌شود با توجه به نیاز جامعه، نهادهایی غیردولتی و یا در صورت لزوم دولتی جهت ارائه مشاوره مالی به اشخاص حقیقی ایجاد گردد که بنای اصلی کار آن‌ها مشاوره مالی شخصی با استفاده از نقشه ذهنی مالی و یا هر روش دیگر باشد. از حیث روش پژوهش، در پژوهش‌های تجربی هر چه دست‌کاری متغیرهای موردنظر و کنترل سایر شرایط در حیطه اختیار باشد، نتایج از اعتبار بالاتری برخوردار خواهند بود. از این‌رو بررسی کارکردهای شناختی مغز انسان در تصمیم‌گیری‌های شخصی از طریق ابزارها و تجهیزات آزمایشگاه‌های عصب‌شناختی و شناخت الگوهای فکری افراد برای پژوهش‌های آتی توصیه می‌شود.

آگاهی مدیران از تأثیرگذاری عامل روان‌شناختی بر تصمیمات بودجه‌بندی سرمایه‌ای آن‌ها بی‌تردید می‌تواند نقش بالهیمیتی در بهبود کیفیت قضاوت و تصمیمات داشته باشد. با توجه به اینکه کیفیت قضاوت و تصمیم‌گیری در نتیجه استفاده از حسابداری ذهنی در تصمیمات سرمایه‌گذاری می‌تواند کاهش یابد، برای پژوهش‌های آتی بررسی تکنیک‌های کاهش‌دهنده خطای شناختی در تصمیم‌گیری بسیار حائز اهمیت است. زیرا با توجه به گستردگی روش‌های کاهش‌دهنده سویه‌ها و احتمال عدم تأثیرگذاری یک روش در همه سویه‌ها، پیدا کردن روشی بهینه جهت افزایش کیفیت قضاوت‌ها و تصمیمات بودجه‌بندی سرمایه‌ای می‌تواند در رشد اقتصادی شرکت‌ها تأثیرگذار باشد.

منابع

- ابراهیمی، فهیمه و نجفی، زهرا (۱۳۹۹). نقش حسابداری ذهنی در رفتار مالیاتی خویش‌فرمایان (مورد مطالعه: مؤدیان حقیقی استان فارس). حسابداری ارزشی و رفتاری، ۵(۹)، ۳۷۱-۳۹۴.
- امیرسلیمانی، غلامرضا و یوسفی‌اصل، فرزانه (۱۳۹۳). ابعاد حسابداری ذهنی، ریشه‌ها و کاربردها. حسابداری و منافع اجتماعی، ۴(۳)، ۱۵۸-۱۳۹.
- پورعزت، علی‌اصغر؛ مختاریانپور، مجید و آذین، حسین (۱۳۹۹). شناسایی‌های انگیزه خدمت عمومی‌های عمومی در سازمان. مطالعات رفتار سازمانی، ۳(۳۵)، ۲۳۸-۲۱۵.
- دیانتی دلیمی، زهرا؛ بلوطی، الهام و داروند، روناک (۱۳۹۷). خرید اینترنتی مبتنی بر ارزش: چشم‌انداز تئوری حسابداری ذهنی (مطالعه موردی: دی جی کالا). حسابداری مدیریت، ۱۱(۳۹)، ۴۹-۶۵.
- قاسمی، اسماعیل؛ صراف، فاطمه؛ حمیدیان، محسن و دارابی، رویا (۱۴۰۱). تأثیر هوش هیجانی بر عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ایران با تأکید بر حسابداری ذهنی. دانش سرمایه‌گذاری، ۱۱(۴۲)، ۵۰۵-۴۸۱.
- کیان، علیرضا؛ پورحیدری، امید و کامیابی، یحیی (۱۳۹۶). بررسی تأثیر حسابداری ذهنی بر رفتار سرمایه‌گذاران از دیدگاه گزارشگری مالی. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۹(۲)، ۲۲-۱.
- مرادی، محمد و یحیائی، منیره. (۱۳۹۹). تدوین الگوی انتخاب حسابرس مستقل در ایران. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۷(۱۰۰)، ۲۸۷-۲۵۸.
- ملانظری، مهناز؛ پارسی، منا و تقی‌ملایی، سعید (۱۴۰۰). تأثیر تأمین مالی از طریق استقراض بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری براساس تئوری حسابداری ذهنی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۸(۱۰۶)، ۷۱۳-۷۳۸.

References

- Alexander, G. J., Baptista, A. M., & Yan, S. (2020). Portfolio selection with mental accounts: An equilibrium model with endogenous risk aversion. *Journal of Banking & Finance*, 110, 105599.
- Amirsoleimani, G., & Yousefi Asl, F. (2014). Dimensions of Mental Accounting, It's Roots and Applications. *Journal of Accounting and Social Interests*, 4(3), 139-158. (In

persian)

- Aripin, Z., Ermeila, S., & Alfian, A. (2024). Dynamics of Consumer Payment Preferences: an Exploration of the Role of Mental Accounting in Per-use Service Rates. *Journal of development and community service*, 1(3), 1-18.
- Baucells, M., & Hwang, W. (2017). A model of mental accounting and reference price adaptation. *Management Science*, 63(12), 4201-4218.
- Dianati Deilami, Z., Balooti, E., & Darvand, R. (2018). Value-Driven Internet Shopping: The Mental Accounting Theory Perspective (case study: Diji Kala). *Management Accounting*, 11(39), 49-65. (In persian)
- Ebrahimi, F., & Najafi, Z. (2020). The Role of Mental Accounting in Self-employed Business Owners' Tax Behavior (Case Study: Self-employed Taxpayers of Fars Province). *journal of Value & Behavioral Accounting*, 5(9), 371-394. (In persian)
- Ezawa, M., & Tabata, T. (2024, June). Research on Relationship Between Mental Accounting and Consumer Purchase Behavior. In *International Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 221-233). Cham: Springer Nature Switzerland.
- Faisal, I., Amrita, N. D. A., & Aripin, Z. (2024). Consequences of Information Controllability Through Augmented Reality at the Point of Sale: an Analysis. *Journal of development and community service*, 1(3), 47-62.
- Fels, M. (2020). Mental accounting, access motives, and overinsurance. *The Scandinavian Journal of Economics*, 122(2), 675-701.
- Ghasemi, E., Sarraf, F., Hamidian, M., & Darabi, R. (2022). Emotional Quotient Impact on Investment Funds Performance in Iran Emphasis on Mental Accounting. *Journal of Investment Knowledge*, 11(42), 481-505. (In persian)
- Hoffmann, S., & Anwar, S. (2024). The Influence of Culture on the Lure of Choice, Mental Accounting, and Overconfidence. *Behavioral Sciences*, 14(3), 156.
- Kheira, N., & Opti, S. (2024). The Influence of Herding Bias, Mental Accounting, and Loss Aversion on Investment Decision Making in Users Bibit Application. *Adpebi Science Series*, 1(1), 1-15.
- Kian, A., Pourheydari, O., & Kamyabi, Y. (2017). The impact of mental accounting on the investor's behavior: Financial reporting perspective. *Financial Accounting Research*, 9(2), 1-22. (In persian)
- Köylüglu, A. S., Gümrah, A., & İnan, Ü. S. E. (2020). Analysis of the Effect of Expectation Theory on Consumer Be-havior with the Mental Accounting Dimension. *EDITORIAL*, 29, 56-71.
- Liao, S., & Chu, H. (2013). Influence of consumer online resale awareness on purchase decisions: a mental accounting perspective. *European Journal of Marketing*, 47(10), 1576-1597.
- Molanazari, M., Prasaei, M., & Taghimollaee, S. (2021). The Effect of Debt Financing on Capital Investment Decisions Based on Mental Accounting Theory. *Accounting and Auditing Review*, 28(4), 713-738. (In persian)
- Moradi, M., & Yahyaei, M. (2020). Develop a model for selecting an independent auditor in Iran. *Accounting and Auditing Review*, 27(2), 258-287. (In persian)
- Nuha, S. U., Meilan, R., & Qoni'ah, A. (2024). The Concept of" Mental Accounting" as the Spirit of Personal Financial Management for Millennial Women. *Assets: Jurnal Ilmiah Ilmu Akuntansi, Keuangan dan Pajak*, 8(1), 48-55.
- Pourezzat, A. A., Mokhtarianpour, M., & Azari, H. (2020). Identifying the components of public service motivation in public organizations. *Organizational Behaviour Studies Quarterly*, 9(3), 215-238. (In persian)
- Rizal, S. (2017). Use of mental accounting in purchase decision making with reference to demographic characteristics of consumer. *International Journal of Scientific and*

- Research Publications, 7(9).
- Shanti, S. (2017). Mental Accounting in Consumer Decision Making. *Advanced Science Letters*, 23(1), 670-673.
- Skwara, F. (2023). Effects of mental accounting on purchase decision processes: A systematic review and research agenda. *Journal of Consumer Behaviour*, 22(5), 1265-1281.
- Sui, L., Sun, L., & Geyfman, V. (2021). An assessment of the effects of mental accounting on overspending behaviour: An empirical study. *International Journal of Consumer Studies*, 45(2), 221-234.
- Sun, R. (2022). Analyzing the Impact of Household Income Sources on Consumer Behavior in China—Based on Mental Accounting. *Scientific and Social Research*, 4(3), 39-52.
- Winnett, A., & Lewis, A. (1995). Household accounts, mental accounts, and savings behaviour: Some old economics rediscovered? *Journal of Economic Psychology*, 16(3), 431-448.
- Xiao, J. J., & O'Neill, B. (2018). Mental accounting and behavioural hierarchy: Understanding consumer budgeting behaviour. *International Journal of Consumer Studies*, 42(4), 448-459.